

Een robuuste en toekomstgerichte politie!

1. Inleiding

Ontwikkelingen in de maatschappij brengen nieuwe veiligheidsvraagstukken met zich mee. Denk in nationaal verband aan de gevolgen van het ingezette beleid om taken te decentraliseren en de extramuralisering van de zorg. Maar ook internationale ontwikkelingen hebben lokaal een ongekende impact op de veiligheid zoals de onrust in grote delen van de wereld, de komst van IS en het daarmee samenhangende vluchtelingenvraagstuk. Polarisatie en radicalisering zijn de onderwerpen die veel inzet van de politie in de wijken vergt en zal blijven vergen. Ook internationalisering, verstedelijking, digitalisering en andere technologische ontwikkelingen veranderen de samenleving en daarmee ook de manier en de schaal waarop criminaliteit wordt gepleegd. Er is een toename van criminaliteitsvormen zoals cybercrime, identiteitsfraude en financieel economische delicten, die de samenleving ondermijnen en waar steeds vaker “gewone burgers” slachtoffer van zijn. ‘Gewone’ criminaliteit zoals oplichting, fraude, stalking, bedreiging heeft steeds vaker een digitale component. Georganiseerde misdaad krijgt daarnaast een steeds complexer en openlijker gewelddadig karakter. In bepaalde gebieden en sectoren lijkt ondermijning een normaal fenomeen te worden; zonder maatregelen krijgen criminelen vrij spel en wordt het faciliteren of participeren in hun activiteiten een geaccepteerd verschijnsel.

Deze ontwikkelingen veranderen de samenleving en beïnvloeden het functioneren en de cohesie van buurten en wijken. Het werk en de omgeving van de politie worden complexer en veeleisender. Er is daarbij nog altijd sprake van een handhavingstekort: niet alleen blijft de maatschappelijke vraag naar inzet van de politie vele malen groter dan het aanbod aan capaciteit en kwaliteit, ook is er een groot gat tussen de hierboven aangeduide ontwikkelingen en de mate waarin de politie is toegerust om daar adequaat op te kunnen inspelen. Bovendien is slechts een deel van die criminaliteit in beeld (zie bijlage).

Om bovenstaande problemen aan te pakken moet de politie worden versterkt door te investeren in kwaliteit en kwantiteit, diversiteit en in ICT en innovatie. Deze problemen vragen een andere manier van werken. Opsporing, openbare orde handhaving maar ook bestuurlijke handhaving en zorg moeten hand in hand gaan en in verbinding staan met maatschappelijke netwerken en ondersteund worden door de technieken van vandaag en voor morgen. Openbaar Ministerie, Politie en Lokaal Bestuur trekken meer dan ooit samen op om de complexe maatschappelijke problematiek te bestrijden. Dit doen zij samen met o.a. lokale zorgpartners, woningcorporaties, de belastingdienst, bedrijven en natuurlijk de burgers zelf. Het Rijk speelt hierbij een belangrijke rol om de juiste randvoorwaarden te creëren. Daarnaast is het noodzakelijk om goede afspraken te maken over internationale politieke en justitiële samenwerking omdat een deel van de criminaliteit landsgrens overstijgend is. Ook hier speelt het ministerie van Veiligheid en Justitie een belangrijke rol.

Regioburgemeesters en Openbaar Ministerie hebben ten behoeve van deze investeringsagenda veelvuldig overleg gehad met de korpschef en de SG van het ministerie van Veiligheid en Justitie en op basis daarvan is door regioburgemeesters en openbaar ministerie in kaart gebracht welke maatregelen nodig zijn om de politie kwalitatief en kwantitatief te versterken om met de maatschappelijke ontwikkelingen mee te kunnen blijven gaan. Hierbij gaat het zowel om investeringen in menselijk kapitaal als in materieel als in de manier van werken. Ons gezamenlijk doel is realiseren dat de politie in personele en materiele zin goed toegesneden is op de opgaven van vandaag en van de nabije toekomst.

Deze investeringsagenda richt zich deels op vernieuwing (met name daar waar het gaat om de benodigde investeringen in technologie en IV-voorzieningen). Maar het gaat zeker om een verdere doorontwikkeling van dat wat in de praktijk heeft bewezen goed te zijn. Om deze reden zijn in de tekst een aantal good practices

opgenomen. De investeringsagenda geeft de hoofdlijnen aan van maatregelen die nodig zijn. In de financiële paragraaf wordt aangegeven welke middelen nodig zijn ter uitvoering van deze agenda.

1. Ambitie

Wat willen we bereiken:

- De kracht van de Nederlandse politie zit in het feit dat de politie in de haarvaten van de wijk aanwezig is en daar een goede informatiepositie heeft. Hier loopt Nederland internationaal gezien voorop. Deze kracht moeten we koesteren en verder verbeteren en verstevigen. Daarnaast moet de politie ook steeds meer aanwezig zijn in de digitale haarvaten van de samenleving. De basispolitiezorg (BPZ) is de basis voor het politiewerk. In de basisteams komen de werkprocessen van de politie samen: intake, noodhulp, gebiedsgebonden werken en opsporen. Investeren in de kwaliteit en diversiteit van de basispolitiezorg leidt tot verbetering van kwaliteit in alle processen. In de BPZ worden overlast en criminaliteit vroegtijdig herkend en worden – samen met de ketenpartners - de interventies gepleegd om criminaliteit te voorkomen en aan te pakken. Het gebiedsgebonden werken, met de wijkagent als vooruitgeschoven post, is daarbij een sleutelproces. De medewerkers kennen de wijk en de bewoners en hebben vaak als eerste door dat er iets niet in de haak is. Ze spelen een belangrijke rol bij de vroegsignalering en preventie en ze hebben een netwerk om door te kunnen verwijzen naar de juiste organisatie. Opsporing begint vaak in het basisteam. Zo'n 75% tot 80% van de opgeloste zaken begint op dit moment met een aanhouding op heterdaad door de basispolitiezorg. Het gaat hier om op het juiste moment op de juiste plek aanwezig te zijn. Daarnaast levert de basispolitiezorg veel informatie t.b.v. het verdere opsporingsproces.
- We willen daarom de basisteams verder ontwikkelen. In het basisteam 2.0 is de wijkagent stevig verankerd, is veel aandacht voor preventie maar er vindt ook meer hoogwaardige opsporing plaats, er is veel informatie beschikbaar op basis waarvan medewerkers gericht ingezet kunnen worden en er is kwalitatief goede ondersteuning op gebied van ICT en technologie. In de basisteams is de aanwezigheid van basale kennis en specialismen geborgd zodat in de basisteams voldoende expertise is als het gaat om zaken als herkennen en aanpakken van radicalisering, cyberpesten of digitale identiteitsfraude, ondermijning en het afpakken van financieel gewin verkregen door criminaliteit. Daarnaast gaat het erom dat de politie 'de vrede kan bewaren' in tijden van polarisatie en radicalisering. De medewerkers in de basisteams werken gebiedsgericht en moeten over goede netwerken beschikken en in nauw contact te staan met alle bevolkingsgroepen en – lagen. Belangrijk daarbij is dat er voldoende diversiteit is in de teams aansluitend bij de diversiteit van de betreffende buurt. Het voorkomen van etnisch profileren is daarbij van cruciaal belang voor de legitimiteit van het optreden van de politie, het maatschappelijk vertrouwen van een ieder in de politie en voor effectief politieoptreden.

Onrust heerste in de Haagse Schilderswijk. In 2013 deden verschillende ouders aangifte van vermissing van hun kind. De jongeren zouden volgens hen zijn aangezet om naar Syrië te vertrekken en deel te nemen aan de gewapende strijd. Het OM in Den Haag startte daarop het strafrechtelijk onderzoek 'Context', dat zich richtte op een nieuw fenomeen: het ronselen van Jihad-strijders. Bij het onderzoek Context waren vooral de wijkagenten, 'de ogen en oren van de wijk', erg belangrijk voor het OM. Zij kennen de buurt, de families en vangen zo de nodige signalen op. De officieren benadrukken ook het belang van het 'Veiligheidshuis', een casusoverleg waarbij politie, gemeente, OM, reclassering en andere partijen met elkaar rond de tafel zitten om over personen en ontwikkelingen te spreken. Het casusoverleg is cruciaal omdat de aanwezige partijen na het duiden van signalen meteen passende maatregelen met elkaar kunnen bedenken.

- Ook zwaardere en ondermijnende criminaliteit manifesteert zich op wijkniveau. Daarom is de informatie die in de basispolitiezorg verzamelt en de contacten die het basisteam in de wijk heeft vaak van cruciaal belang voor de opsporing. Een krachtig en lokaal verankerd team is van onschatbare waarde voor die rechetaken die het teamniveau en teamgebied overstijgen en districtelijk, regionaal dan wel landelijk door de recherche worden opgepakt. Er is veel informatie beschikbaar in de basispolitiezorg en met name bij de wijkagenten. Die moet actief ontsloten worden zowel binnen de wijkzorg als voor de opsporing. Er moet veel meer wisselwerking ontstaan tussen preventie gerichte en opsporingsgerichte werkprocessen. Straatinformatie en systeeminformatie moeten beter gekoppeld worden. De koppeling tussen de ICT systemen voor handhaving en opsporing is daarbij belangrijk. Het gaat niet alleen om informatie die beschikbaar is binnen de politie, maar ook om informatie die beschikbaar is bij de partners. Het gaat hier om gemeenten, zorgpartners, burgers, bedrijven, woningcorporaties, belastingdienst etc. Modern vakmanschap in de basispolitie omvat intelligence, opsporing, openbare orde handhaving, bestuurlijke handhaving en netwerken in zowel de fysieke als digitale context van de samenleving. Het omvat ook de juiste toerusting van die mensen en het inzetten van de nieuwste (informatie-)technologie.
- De opsporing moet naar een hoger niveau worden gebracht. Een effectieve, toekomstbestendige opsporing betekent dat de politie adaptief, lerend en actiegericht moet zijn in een permanente wedloop met criminelen. Het gaat dan over opsporing in de breedste zin van het woord en over alle medewerkers van de politie. Het gaat ook om het ruimte geven voor de juiste mindset binnen de politie in het algemeen en bij de recherche in het bijzonder. Veel centraler moet komen te staan wat andere onderdelen van de politie en externe partners kunnen bijdragen aan de oplossing van de zaak en welke andere interventies buiten het strafrecht ingezet kunnen worden. Het vraagt van een recheteam veel expertise en creativiteit om behalve ten behoeve van strafrechtelijke aanpak ook op zoek te gaan naar bruikbare informatie voor bestuurlijke en sociale interventies. Bij de recherche moet men zich bewust zijn dat collega's in het basisteam en ook externe maatschappelijke partners potentieel relevante informatie kunnen aandragen en dat ook andere partners interventies kunnen en moeten uitvoeren. Zowel voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit als voor cybercrime moeten gezamenlijk nieuwe strategieën ontwikkeld worden. Het gaat niet alleen om opsporen, maar ook om verstoren en tegenhouden. Er moeten barrières worden gecreëerd die zowel in de reële wereld als in de digitale wereld zorgen dat het moeilijker (en kostbaarder) wordt om via criminaliteit je geld te verdienen.

De strafrechtelijke aanpak van een criminele familie die zich met name met de drugshandel bezig houdt op Rotterdam-Zuid is een ingreep die op zichzelf effect heeft maar meer maatschappelijke betekenis en effect heeft gekregen door de samenhang met andere vormen van handhaving. Het gedurende langere tijd opsluiten van leden van de familie en het afpakken van hun criminele winsten, creëert een window of opportunity. Maar voordat opsporing zo kan bijdragen, is veel kennis van de straat en de wijk nodig en daar zijn (onder meer) de wijkagent en de basisteams voor. Het opsporingsonderzoek levert zelf ook weer informatie op over criminele panden, bedrijven, facilitators die buiten de gefocuste scope van het strafrechtelijk onderzoek vallen en waartegen op basis van bestuurlijke rapportages van de politie bijvoorbeeld bestuurlijk wordt opgetreden of in RIEC-verband of in samenwerking met private partners. Kleinere strafbare feiten die op heterdaad worden geconstateerd worden door het basisteam direct geverbaliseerd en worden via ZSM afgedaan. Diezelfde informatie speelt ook weer een rol bij de handhaving op straat of voor specifieke controles en toezicht zoals de Vigor-acties (gezamenlijk controle acties van politie en belastingdienst op onverklaarbaar vermogen).

- De politie moet zijn internationaal operationeel en strategisch netwerk verder uitbouwen en onderhouden, ook in verband met de informatiepositie, met het oog op de aanpak van urgente thema's als financiële criminaliteit, wapenhandel en mensenhandel – en smokkel.
- De informatiehuishouding en de intelligence moeten naar een hoger niveau worden gebracht zodat het informatiegestuurd werken nog meer vorm kan krijgen. Informatie wordt meer waard als er koppeling gezocht wordt met de informatie die binnen alle onderdelen van de politie beschikbaar is, maar ook met informatie die buiten de politie aanwezig is zoals bij gemeenten. Investeren in vernieuwende (informatie-) technologie is van groot belang.
- De politie moet meer innoveren om – samen met ketenpartners – veiligheidsconcepten en middelen te ontwikkelen die aansluiten bij de veiligheidsvraagstukken van de nabije toekomst.
- De organisatie moet ten slotte wendbaarder en flexibeler worden. Indien de criminaliteitsontwikkeling of de veiligheidssituatie er om vraagt moet er voldoende capaciteit zijn die snel en probleemgericht ingezet kan worden.

3 Wat is daar voor nodig:

De afspraken zoals opgenomen in het inrichtingsplan (zoals de afspraak dat de wijkagent 80% van zijn tijd aan zijn wijk kan besteden) en in de contourennota opsporing zijn reeds gefinancierd. Een aantal van deze maatregelen moet echter nog wel in de periode 2017-2020 geïmplementeerd worden. Daarnaast zijn de volgende aanvullende maatregelen noodzakelijk:

Investeren in mensen:

Kwantiteit:

- Om te voldoen aan de uitdagingen in de maatschappij, voldoende zichtbaar op straat te zijn, tijdig bij noodhulpmeldingen te kunnen zijn en nieuwe vormen van criminaliteit aan te kunnen pakken is een uitbreiding van de sterkte nodig. We gaan hierbij uit van een politiesterkte van 50.000 **volledig opgeleide** operationele politiemensen in 2025. De voorziene en reeds in gang gezette daling van het aantal volledig opgeleide politiemedewerkers zoals opgenomen in het huidige inrichtingsplan wordt daarmee stopgezet en omgebogen tot een plus van circa 4500 fte. Aspiranten worden niet meer meegeteld in de politiesterkte want aspiranten werken om te leren en zijn vanwege dat leertraject slechts beperkt inzetbaar.
- De uitbreiding van de sterkte zal gefaseerd tot 2025 ingevoerd moeten worden. Gerealiseerd moet worden dat de politie in 2017 nog bezig is met de basis op orde brengen. Vernieuwing en verbetering van de politieorganisatie zal naar verwachting vanaf 2018 in gang gezet kunnen worden. Om de daling in sterkte te voorkomen is een mix van zij-instroom en het opleiden van nieuwe mensen nodig. Een opleiding duurt gemiddeld 3 jaar, wat betekent dat een start met opleiden van aspiranten in 2018 pas in 2021 zijn eerste effect zal hebben. Aangezien de mogelijkheden voor zijinstroom niet uitputtend zijn kan een deel van de verwachte daling tot aan 2021 niet voorkomen worden zonder ingrijpende maatregelen dit betekent dat om deze agenda uit te voeren het noodzakelijk is om arbeidsvoorwaarden te flexibiliseren en opleidingen te verkorten. NB gedurende de periode zal natuurlijk bezien worden of de veiligheidssituatie aanpassing vergt van de voorgenomen sterkte-uitbreiding.
- De genoemde sterkte-uitbreiding komt ten goede aan de basispolitiezorg, de wijkagenten, de intelligence, de opsporing en de versteviging van de crisisorganisatie. Hieronder wordt dit nader gespecificeerd.

- Meer capaciteit in de basisteams. Het gaat daarbij onder andere om meer wijkagenten: in alle wijken moet minimaal de norm van 1 wijkagent op 5000 bewoners gelden en in probleemwijken moet deze verhouding hoger liggen. Een uitbreiding met ongeveer 700 wijkagenten is nodig om dit te realiseren. Daarnaast moet het aantal politiekundigen in de basisteams verhoogd worden met het oog op versterking van de samenwerking met de zorgketen, gemeenten, ZSM, veiligheidshuizen, scholen, RIEC's, e.d. De opsporingscapaciteit in de basisteams wordt uitgebreid, met name gericht op de veelvoorkomende criminaliteit maar ook op de zwaardere criminaliteitsvormen die zich manifesteren in de wijken. Daarnaast moet ook in elk basisteam de beschikking zijn over enkele informatieanalisten.
- Met het oog op de internationale onrust en de kans op escalaties in Nederland is het noodzakelijk dat de DSI in heel Nederland voldoende 24/7 dekking heeft. Daarnaast moet de capaciteit uitgebreid worden voor de bewakingseenheden, de ME als geheel en per eenheid een paraat peloton in het bijzonder, de (lokale) intelligence en de capaciteit voor de basisteams zowel ter voorkoming van een aanslag als nadat onverhoopt een aanslag heeft plaatsgevonden. Na een aanslag is het van belang om als overheid zichtbaar op straat te zijn, te de-escaleren, informatie te verzamelen en te analyseren, en de daders op te sporen.
- Uitbreiding van het aantal specialisten binnen de opsporing op gebied van cybercrime, financieel-economische delicten, forensische expertise, als ook van tactisch rechercheurs. Daarnaast moet er geïnvesteerd worden in de plaatsing van politie-liaisons in het buitenland, medewerkers met specialistische kennis van informatiemanagement en van geavanceerde data exploitatie.

Flexibiliteit:

- De flexibel inzetbare capaciteit wordt uitgebreid. Daarnaast moet regelgeving die de flexibiliteit beperkt van de inzet van politiecapaciteit tegen het licht gehouden worden.
- De organisatie moet wendbaarder worden, er moet meer ruimte komen om de organisatie indien nodig snel aan te passen om zo mee te kunnen veranderen met de buitenwereld. Daarbij moet de politie voorop kunnen lopen bij het initiëren van en deelnemen aan innovatieve vormen van samenwerking op veiligheidsproblemen, zoals bijvoorbeeld in field labs waar een klein aantal collega's van politie, bestuur, OM en BD samenwerken bij de aanpak van zgn 'wicked problems'.
- Om adaptief te kunnen zijn moet de politie in staat zijn snel nieuwe kennis en expertise binnen te halen bijvoorbeeld via zij-instroom, door strategische partnerschappen aan te gaan of tijdelijk specifieke expertise in te huren. Hier moet meer ruimte voor komen. Ook moet er meer flexibiliteit komen bij de Politieacademie zodat snel nieuwe opleidingen ontwikkeld en aangeboden kunnen worden als er ontwikkeling in de

In de regio Oost-Nederland loopt het 'Innovatieprogramma Organized Crime Field Lab'. Dit is een nieuwe werkwijze om in een periode van 9 maanden succesvolle innovaties te ontwikkelen voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Het algemene doel dat nagestreefd wordt is het versterken van het vermogen van de partners om misdaad in de samenleving waar te nemen, en vervolgens te voorkomen en te bestrijden door "strategische samenwerking over organisatiegrenzen" heen.

De casuïstiek die gebruikt wordt komt van de betrokken partners en speelt veelal jaren en interventies hebben tot nu toe niet geleid tot een adequate aanpak.

Op veel van de vragen die aan de orde komen in deze Harvard Field Lab aanpak, is geen eenduidig antwoord. Het doel is daarom ook niet om de uitdaging 'plat te slaan'. Integendeel, het streven is ernaar de complexiteit van de strategische uitdagingen te doorgronden en samen op zoek te gaan naar manieren om antwoorden te vinden in specifieke gevallen. Dat begint met het stellen van de juiste vragen.

maatschappij zijn waar de politie in haar werkpraktijk tegen aanloopt. Dat geldt ook voor interne kennisbevordering die nodig is in het kader van korpsinterne verbeteringen van werkprocessen. Daarbij moet ook meer maatwerk geleverd kunnen worden zodat snel en gericht ingespeeld kan worden op specifieke omstandigheden waar politiemensen mee te maken hebben. Initiële opleidingen moeten via een modulaire opbouw korter worden waardoor volledige inzet sneller mogelijk is.

Kwaliteit:

- Als gevolg van de vergrijzing zal de komende jaren een fors aantal medewerkers uittreden bij de politie. Dit betekent dat er de komende jaren veel nieuwe medewerkers opgeleid worden zowel t.b.v. de uitbreiding als t.b.v. de vervanging. Enerzijds is dit een uitdaging voor de organisatie om dit te organiseren, maar anderzijds geeft dit de ruimte om de slag te maken die nodig is in het kader van kwaliteit en diversiteit zowel in de basisteams als in de recherche en om meer hoger opgeleiden aan te trekken.
- Daar waar het gaat om meer diversiteit gaat het om etniciteit, senioriteit en gender in combinatie met specifieke competenties en expertisen. Er moet stevig worden ingezet om te kunnen voldoen aan de landelijke streefcijfers (25% voor uitvoerend personeel en 20% op leidinggevend niveau). In de grote steden moet dit percentage op termijn verder worden verhoogd.
- In de opsporing, de intelligence en het gebiedsgebonden werken moet het aantal medewerkers met een hbo-opleiding of hoger fors toenemen, middels nieuwe (zij-)instroom of doorgroei van zittende medewerkers. Het vergt academisch opgeleide medewerkers met verschillende achtergronden om samen met medewerkers van partners en in samenwerking met kennisinstututen en bedrijven nieuwe strategieën en nieuwe methodes te ontwikkelen om barrières op te werpen tegen criminaliteit. De medewerkers die zich bezig houden met het verzamelen van informatie, het koppelen van informatie en het analyseren van informatie moeten minimaal hbo-niveau hebben. Tot slot zal ook in de wijken, daar waar het gaat om complexe problematieken en om veel samenwerking met partners, een verhoging van het opleidingsniveau naar hbo-niveau moeten plaatsvinden.
- Het opleiding-aanbod dient de doorgroei van medewerkers naar hbo-niveau te faciliteren. Er moeten hoogwaardige opleidingen op minimaal hbo-niveau komen t.b.v. het gebiedsgebonden werken en de opsporing. Er moeten bredere opleidingen worden ontwikkeld gericht op politie en samenwerkingspartners (dus niet alleen politie-specifiek) waarin de integrale aanpak van problemen centraal staat. Bijvoorbeeld op het gebied van toezicht en handhaving, ondermijning of radicalisering.
- Er moet geïnvesteerd worden in het op peil houden van parate kennis met betrekking tot basisbevoegdheden. Het gaat om kennis van de wet en van de eigen bevoegdheden. Medewerkers moeten voldoende tijd hebben voor training en opleiding om hun vaardigheden op peil te houden middels permanente educatie. Daarnaast is het van belang dat ook medewerkers in de basisteams worden getraind in omgaan met nieuwe criminaliteitsvormen zoals in het signaleren en opsporen van openbare orde problematiek via cyberspace zoals cyberpesten, oplichting via marktplaats etc. Wijkagenten moeten o.a. gericht opgeleid en getraind worden in

Een divers samengesteld politiekorps is belangrijk voor goed contact met een bevolking die bestaat uit vele culturen, nationaliteiten en achtergronden. Het speelt een belangrijke rol in de aanpak van actuele onderwerpen als radicalisering & polarisatie, etnisch profileren, maar ook bijvoorbeeld in de aanpak van liquidaties. Niet alleen in het licht van 'verbinding' met de bevolking en het reageren op maatschappelijke spanningen, maar ook ter verhoging van de effectiviteit van het politiewerk. Bijvoorbeeld: een rechercheur met een Marokkaanse achtergrond kan soms beter aan bruikbare informatie komen over een Nederlands-Marokkaans criminaliteitsnetwerk dan een collega die niet zo'n achtergrond heeft, alleen al vanwege het feit dat hij de taal spreekt en men hem eerder informatie doet toekomen.

het kader van het signaleren van radicalisering, het bouwen van netwerken, het verzamelen van informatie en op vaardigheden om te kunnen de-escaleren na een aanslag.

- Divers werken gaat niet alléén om de samenstelling van het personeel; het gaat juist ook om het vergroten van het bewustzijn, de kennis en kunde bij alle medewerkers. De politie zal meer aandacht moeten geven aan kennis en vaardigheden, het juridisch kader en het vormgeven van een staandhouding, aangevuld met trainingen voor het gericht aanleren van vaardigheden voor bewuster en zorgvuldiger selecteren in het kader van het voorkomen van etnisch profileren. Daarbij wordt voor iedere agent duidelijk wat objectief en redelijk te rechtvaardigen redenen zijn voor een staandhouding, en dit wordt ook uitgelegd.
- Er is een cultuurverandering nodig: in de basisteams moet men van incidentgericht handelen naar probleem en contextgericht werken en meer gericht op samenwerking zowel binnen als buiten de politie. Ook in de opsporing is een cultuurslag noodzakelijk.

Investeren in middelen:

- Verbetering van de dienstverlening: Voldoende fysieke steunpunten van de politie in de wijken, dicht bij de burger en uitgerust met goede IV-voorzieningen. Fysieke nabijheid blijft voor burgers belangrijk. Zij moeten makkelijk en op meerdere wijzen aangifte kunnen doen. Politie-medewerkers moeten daarnaast voor hun dagelijkse werkzaamheden goed werkende IV-ondersteuning hebben zowel op de politielocatie als mobiel zodat de politie ook onderweg of bij mensen thuis digitaal aangifte kan opnemen. Zij moeten ook terug kunnen vallen op een meldkamer die over verfijnde informatie op straat- en wijkniveau beschikt om in geval van nood effectief en precies te kunnen handelen.
- Verdieping op wat technologie ons (en de criminelen) kan bieden, kan in potentie tot 'gamechangers' leiden die sneller en duurzamer resultaat opleveren dan toe nu toe mogelijk was. Er moet blijvend worden gezocht naar nieuwe antwoorden op veiligheidsvraagstukken, naar vernieuwing van de technieken en technologie zowel in de opsporing als in het gebiedsgebonden werken. Er moet er een merkbare meerjarige financiële reservering komen zodat nadat de technologie ontwikkeld is deze ook uitgerold en onderhouden kan worden, medewerkers opgeleid kunnen worden etc.
- Investeren in geavanceerde ICT en technologie ter ondersteuning van de werkprocessen van de politie zowel in de GGP als de opsporing en het kunnen verwerken en beschermen van grote hoeveelheden gevoelige data uit allerlei bronnen en technische hulpmiddelen. Het gaat bijvoorbeeld om de aanschaf en inzet van slimme camera's, betere DNA-technieken, data-analyse-systemen, sensing, drones, bodycams. Verder moet o.a. geïnvesteerd worden in systemen om gegevensstromen zoals die uit sensing-systemen (zoals camera's, drones, bodycams e.d.) op een zorgvuldige en efficiënte manier te verwerken met voorzieningen voor patroonherkenning, gezichtsherkenning en crowd recognition patterns gericht op het tijdig signaleren en kunnen ingrijpen bij verdachte en / of gevaarlijke situaties. Belangrijk is ook om te investeren in ICT waarmee de verbinding wordt gelegd tussen werkprocessen van de politie (o.a. door het verbinden van interne data) en in de verbinding met burgers via sociale media en via nieuwe communicatiekanalen. Ook gaat het om het investeren in het beveiligen van de eigen politiestructuren tegen cyberaanvallen, in het digitaliseren van het

De raffinaderij is een nieuwe ICT-voorziening binnen de politie die heel snel data ontsluit uit open bronnen, uit in beslag genomen telefoons, uit de automatische kentekenregistratie en dergelijke. Met dit instrument kan de data beter geanalyseerd worden en kunnen verbanden worden gelegd tussen ogenschijnlijk ongerelateerde gebeurtenissen. Via de automatisering kunnen analyses bijna realtime aan worden geboden aan agenten en rechercheurs. De handelingssnelheid tijdens opsporing of terrorismebestrijding krijgt daarmee een geweldige oppepper.

werk (het zgn papierloos werken) van de politie en het digitaliseren en privacy-proof maken van de gegevens uitwisseling tussen keten- en netwerkpartners, het digitaliseren van de strafrechtsketen (voor het deel van de politie).

- Versterking van de informatiepositie van de politie en van de partners door een betere aansluiting tussen verschillende informatie-organisaties (ook buiten de traditionele strafrechtsketen) zoals gemeenten (oa de handhavingdienst), zorgpartners e.d. zijn investeringen in de ICT van de politie nodig maar ook van de partners. Alleen dan is het mogelijk om informatiegestuurd werken een grote stap verder te brengen. Er moeten lokale datawarehouses komen waar informatie van alle partners samen komt.

Randvoorwaardelijk

- Om daadwerkelijk contextgericht en wijkgericht te werken is voldoende ruimte voor maatwerk voor de politie noodzakelijk. De politie is onderdeel van verschillende lokale ketens en moet de ruimte hebben om binnen die ketens afspraken te maken waarbij de oplossing van het lokale vraagstuk centraal staat. Dit betekent geen van bovenaf opgelegde uniforme knellende beleidskaders en ruimte om lokaal de prioriteiten te bepalen op basis van de (lokaal) spelende problematiek. Daarnaast moet er ruimte zijn voor de politie om maatwerk te leveren in het beheer, in het licht van het oplossen van de lokale veiligheidssituatie
- Er moet meer experimenteerterruimte komen op lokaal en regionaal niveau t.b.v. verstevigen van de integrale aanpak, vernieuwende aanpakken en het delen van informatie tussen partners. Wet- en regelgeving moet hier ruimte voor bieden en moet geen rem zijn op vernieuwing.
- Vergroten burgerparticipatie ook bij de prioriteitstelling. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat er voldoende informatie beschikbaar is voor burgers over de veiligheidssituatie in de wijken.
- Verdere ontwikkeling van ZSM, mede als katalysator bij het in beweging brengen van de strafketen en de verbinding met bestuur en andere partners.
- Ook bij de ketenpartners zijn investeringen nodig. Daar waar steeds meer gedaan wordt met forensische opsporing zal of geïnvesteerd moeten worden in het NFI of er moet meer ruimte komen binnen de politie om eenvoudige sporenanalyses te maken. Investerings aan politiezijde zullen ook investeringen bij het Openbaar Ministerie nodig maken, bijvoorbeeld op het gebied van cybercrime en financieel-economisch. Om informatie van verschillende partijen bij elkaar te brengen moet er geïnvesteerd worden in ICT-systemen ook bij de partners van de politie. Dit vergt ook investeringen in de gemeentelijke ICT en aandacht bij gemeenten voor het privacy-proof maken van de ICT. Om de aanpak van verwarde personen te verbeteren zal geïnvesteerd moeten worden in de GGZ zodat de GGZ haar rol kan pakken bijvoorbeeld bij het vervoer en de opvang van verwarde personen.

4 Wat levert dit concreet op:

- Het uitvoeren van deze investeringsagenda leidt er toe dat de politie beter is toegerust op de uitdagingen van de toekomst. Maatschappelijke problemen worden beter inzichtelijk gemaakt en er wordt effectiever, daar waar mogelijk samen met partners - op gereageerd waardoor problemen daar waar kan worden voorkomen en als er toch iets gebeurt is de kans op opsporing groter. De kwaliteit van het werk, bijvoorbeeld van PV's, neemt toe. Waardoor ook het OM en andere ketenpartners effectiever hun werk kunnen doen. Zaken komen eerder aan het licht zodat er sneller en effectiever kan worden opgetreden in samenwerking met de partners. Daarnaast neemt de legitimiteit van het optreden van de politie toe.
- Meer 'nabijheid' van politie en vergroting van gevoel van veiligheid door méér politie in de wijk, beter contact met lokale bevolking en meer/strategisch gepositioneerde steunpunten.

- Criminaliteit die onzichtbaar was, zoals ondermijnende criminaliteit en cybercrime, worden meer zichtbaar en wordt gericht aangepakt. De ondermijnende effecten van dit soort criminaliteit op de samenleving worden teruggebracht.
- Burgers zullen merken dat de politie meer doet met hun melding. Burgers zullen daarom eerder zaken melden en er zal vaker aangifte worden gedaan bij de politie. Aangiften worden opgenomen en er wordt ook opvolging (al dan niet in strafrechtelijke zin) gegeven aan. Dit leidt tot tevredener burgers. Er wordt goed opvolging gegeven aan klachten en er wordt geleerd van klachten.
- Dit is niet altijd te vangen in concrete aantallen productiecijfers (veel politiewerk met name als het gaat om het werk van de wijkagent zit hem in het voorkomen en wat je tegenhoudt is niet te meten). Wel zal het effect zichtbaar moeten zijn op een wat hoger abstractieniveau. Hier zouden de volgende parameters een rol kunnen spelen:
  - Tevredenheid van de burger over het functioneren van de politie in de buurt en algemeen neemt toe; de onveiligheidsgevoelens in de probleemwijken dalen en de aangiftebereidheid stijgt. De kwaliteit van de (afhandeling) van politiekklachten neemt toe; betere toegankelijkheid van de procedure o.a. door toepassing van apps (bijv. met betrekking tot etnisch profileren).
  - Doorlooptijden van zaken worden korter en er worden meer succesvolle interventies gedaan waarbij naast strafrechtelijke interventies het ook kan gaan om bestuursrechtelijke interventies, fiscale maatregelen of zorgmaatregelen;
  - Burgers en bedrijven zullen vaker aangifte doen van cybercriminaliteit. Ook het aantal haalzaken zal toenemen. Een groter deel van deze criminaliteit wordt zichtbaar, o.a. door een verhoging van het aantal geregistreerde feiten. Uiteindelijk leidt dit er toe dat meer zaken worden aangepakt op gebied van bijvoorbeeld cybercriminaliteit en dat ook het OM er meer zal behandelen. Ook de niet-strafrechtelijke aanpak van criminaliteit neemt toe via het verstoren van criminele patronen en interacties.
  - Een hoogwaardige aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt in wijken en buurten zichtbaar door een afname van geweld, overlast en onveiligheid. De kwetsbaarheid van maatschappelijke sectoren en branches zal afnemen door het opwerpen van effectieve drempels en intensieve publiek-private samenwerking. Effecten zoals het terugdringen van de verwevenheid van onder- en bovenwereld en het beschermen van onze (democratische) instellingen zullen voor het grote publiek deels onzichtbaar zijn , maar daarmee niet minder relevant.
  - Onderdeel van een gerichte aanpak van ondermijnende criminaliteit is het (integraal) afpakken van crimineel vermogen. Er zullen meer strafrechtelijke onderzoeken gedaan worden naar financieel-economische criminaliteit. Ook de inspanningen op integraal afpakken worden geïntensiveerd. Gevolg hiervan is dat de integrale afpakopbrengsten zullen stijgen. Deze opbrengsten komen terecht bij de rijksoverheid. Voorkeur van de regioburgemeesters is dat een deel van deze opbrengsten gebruikt worden om te investeren in het verder verstevigen van het afpakken.

5. Wat kost het:

- Het totaal van de structurele investeringen voor zowel personeel als materieel telt op tot 927,5 mln in 2025. In de jaren tussen 2018 en 2025 is sprake van een oplopende reeks voor de personele lasten en wordt stapsgewijs naar deze 927,5 mln toegegroeid. Daarbij moet rekening worden gehouden met een incidenteel transitiebudget tussen de 180-280 mln bijvoorbeeld tbv het dekken van de extra kosten die de politieacademie moet maken voor leraren, het uitbreiden van de wervingsactiviteiten e.d .

- De totale personele lasten van dit voorstel zijn 696 mln euro. Dit bedrag bestaat uit 3 componenten:
  - Aan het eind van het groeipad in 2025 bestaat het korps uit 50.000 fte volledig opgeleid operationeel personeel. De kosten hiervan zijn 553 mln¹.
  - Als het korps groeit naar deze omvang is er uitbreiding nodig bij de ondersteunende diensten (de zgn. niet-operationele sterkte) voor de ondersteunende diensten zoals HRM, financiën, inkoop etc. Politie geeft aan dat dit gaat om 1300 fte. De kosten hiervan zijn 130 mln.
  - Daarnaast is de vervangingsvraag bij een groter korps hoger wat betekent dat er structureel meer aspiranten naar school moeten gaan. De kosten hiervan zijn 13 mln.
  - Deze bedragen omvatten de totale gemiddelde salariskosten inclusief toeslagen en de materiele lasten zoals werkplekken, uniformen, wapens e.d. per fte conform de verhouding huidige 76 % personeel en 24 % materieel .
- Een verhoging van het aantal HBO of WO opgeleiden binnen dit grotere korps vergt een extra structurele investering van 31,5 miljoen.
- Om een extra impuls geven aan de vernieuwing via ICT is een structurele investering in de middelen IV nodig van 150 mln. Daarmee wordt een substantiële stap gezet in het structureel ombuigen van de verhouding tussen middelen voor personeel en materieel die nodig is voor een modern uitgerust politieapparaat.
- Daarnaast is een investering van 50 mln nodig ter voorkoming van verdere besparingen op huisvesting en voertuigen en voor vernieuwing in de facilitaire en materiele ondersteuning voor het politiewerk (anders dan ICT) (dienstvoertuigen, huisvesting, dienstverleningshulpmiddelen, andere faciliteiten) van 50 mln.

---

¹ De raming van de benodigde investering voor de uitbreiding van de operationele sterkte is afgeleid van een vergelijking met de geprognoseerde lasten van het inrichtingsplan en de sterktedoelstelling van 49.802 fte inclusief aspiranten van het huidige politiekorps in 2025.